

Waddenreis naar het oosten, *deel 2*

Tijdens hun Waddenreis zwerven Ciska en Frans van Geer steeds verder naar het oosten met hun *Strinda*. Maar aangekomen op Wangerooge besluiten ze dat het mooi geweest is en duiken ze de Jade op. Door Ciska van Geer

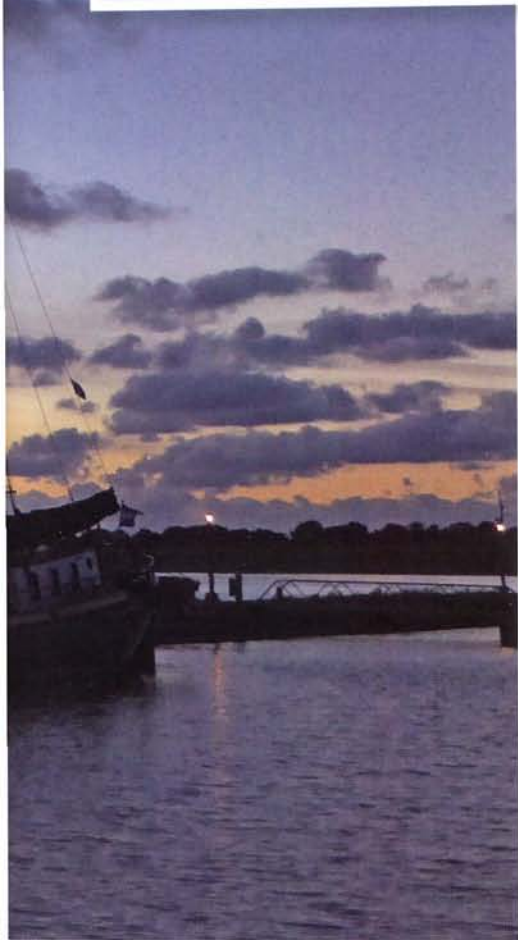
In de luwte van Wangerooge is de zee rustig, maar hoe dichterbij het zeegat oost van het eiland komen, hoe onrustiger het water. In de verte zien we hoe de Noordzeegolven tegen de ondiepte worden opgestuwd: schuimend, bijna vliegend water. Het schrikt af, maar komt wel steeds dichterbij. Gelukkig zijn een paar jaar geleden de stenen resten van een dam in het zeegat tussen Wangerooge en Minseneroog weggehaald. De geul voert ons dicht langs het strand van Wangerooge, dan over het zeegat en naar rus-

tiger water achter de dam. Gijpen met alleen de fok is geen kunst. Het is drie uur als we de Jade op draaien. Op alleen de fok halen we een snelheid van 5,2 knopen, inclusief de stroomsnelheid maakt dat ruim 7 knopen. Naarmate het tijdstip van de kentering dichterbij komt, zien we de snelheid teruglopen en hijsen het grootzeil erbij. Als dan ook de wind nog afneemt, halen we twee reven uit het grootzeil; een vaarsnelheid van minstens 6 knopen is nodig om voor hoogwater in Wilhelmshaven te kunnen aanleggen. Het laatste

stukje hebben we stroom tegen en even na hoogwater maken we vast op de middenpontoon in de Nassauhaven.

Wilhelmshaven worstelt

Een dag later stappen we op de fietsjes om de stad in te gaan. We nemen een kijkje in de Kunsthalle, bewonderen 3D straattekeningen, maken een wandeling in het Rosarium en krijgen de indruk dat de stad worstelt met het feit dat er gekort wordt bij de marine. Tevergeefs zoeken we in de buurt van de haven

boven: De Kaiser-Wilhelm-Brücke in Wilhelmshaven was in 1907 de grootste draaibrug van Duitsland

midden: De Nassauhafen, met rechts de *Strinda* aan de drijvende steiger

rechtsonder: Een kleurrijke Van Gogh tegen een zijgevel in Wilhelmshafen

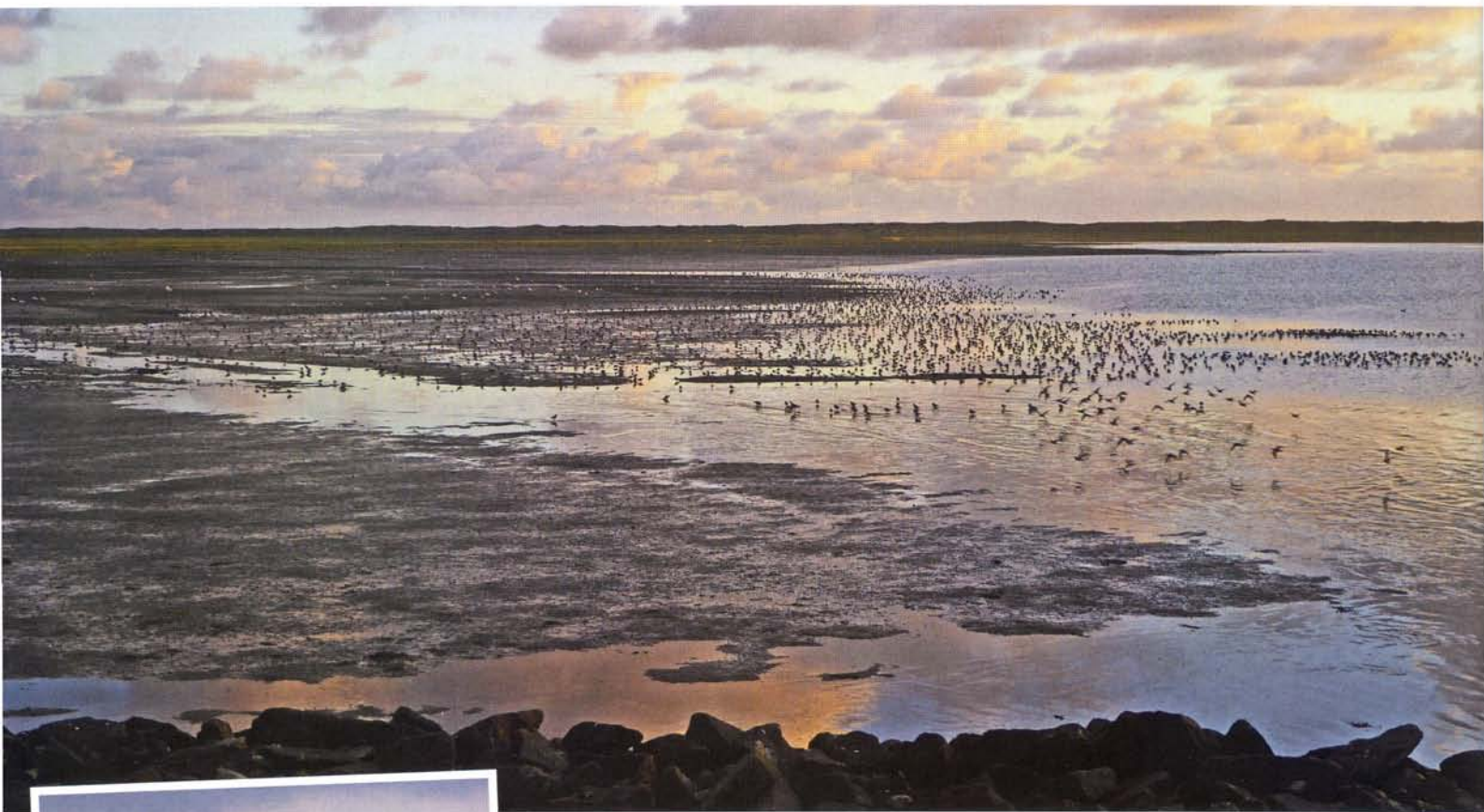
links: Terug op het Nederlandse wad, in de haven van Schiermonnikoog

naar een winkel om de levensmiddelen aan te vullen. Het gevoel weg te willen krijgt de overhand, dus worden er weer weerberichten gelezen. Er zijn aanwijzingen dat drie reven in het grootzeil gewenst zijn, maar de diverse bronnen zijn niet eenduidig, dus wachten we met een besluit tot we de volgende ochtend, nog voor hoogwater, hebben gezien hoe het weer er op dat moment uitziet. De wind is matig, ZW en de verwachting is nog steeds dat de wind toe zal nemen tot 5/6 Bft en dat deze zuidelijk blijft. Met die weten-

schap is in zuidelijke richting varen een slechte keuze, dus koersen we rond 7 uur op het noorden aan. De snelheid valt wat tegen, maar uit voorzorg laten we die reven maar zitten en geven pk's bij. Als ook met de motor bij de snelheid beneden de 4 knopen daalt gaan er toch twee reven uit. De hardere wind laat echt te lang op zich wachten. Al staat er een uur voor laagwater nog ruim een meter water in de priel naar de haven van Horumersiel, je komt daar liever niet te ver na hoogwater aan. Zehonden mogen dan graag luieren op hun

boven: Wangerooge, met een grote kolonie wadvogels die naast de haven komt fourageren

links: Reddingsboot brengt een Nederlands jacht Horumersiel binnen

onder: Zeehonden op een plaat bij Nordeney

ben krijgen we haar telefoonnummer. *Gäste willkommen*, staat er op een groot bord in de haven en daarmee is niets te veel gezegd. Als ik de volgende dag met laagwater de priel uitroei op weg naar de zeehonden, komt een Duitse reddingsboot me tegemoet. Er wordt een Nederlands jacht binnengebracht. Ik roei mee terug en hoor vertellen dat er brand in de motorkamer is geweest. De bemanning neemt de uitnodiging graag aan om bij ons aan boord te bekomen van de schrik. Het zal nog wel even duren voor ze weer kunnen vertrekken. Zelf besluiten wij in de vroege ochtend te gaan, als de haven nog in diepe rust is. Het weer ziet er goed uit, dat wil zeggen: wind uit ZW, zo'n 4 Bft. Even na zes uur varen we in de priel de zon tegemoet. Met dit onstabiele en onvoorspelbare weertype willen we de Jade niet over en de zee niet op, dus terug naar Wangerooge. We varen richting huis, maar zijn we ook op de terugweg?

Korte afstanden

Met een half oog op de zonsopkomst halen we het laatste rif uit het grootzeil. Tot de prikken van het wantij onder Minseneroog kunnen

we zeilen en dan moet de motor aan. De wind draait van zuidwest naar west en wakkert aan. De golven in het zeegat halen het niet bij die van de week tevoren en na een ontspannen tochtje meren we om negen uur stilletjes af op de *Wouter*, een oud vissersvaartuig. De volgende dag is het onze buurman die bij het krieken van de dag vertrekt en voor ons een plek aan de drijvende steiger achterlaat. Op de wadplaat naast de haven hebben zich zo vroeg in de morgen met laagwater vele tienduizenden vogels verzameld, een schitterend schouwspel. Onze "eilanddag" eindigt zoals hij begon: kijkend naar de grote zwerm strandlopers op zoek naar voedsel, veren poetsend en rustend op de langzaam onderlopende wadplaat naast de haven. De vogeltrek is in volle gang.

Op het Duitse wad zijn de afstanden tussen de havens kort. Op veel plekken ben je niet meer dan een uur van een haven vandaan en in augustus werkt het eiland Langeoog op ons als een magneet. Je vindt er bramen in overvloed en daar gaan we voor. Ruim voor het vroege hoogwater verlaten we de haven van Wangerooge. Tot het zeegat varen we op de motor, maar daarna hijsen we vol tuig. Tot het wantij van Spiekeroog volgen we keurig de boeien en de prikken, maar als dat op zeil niet meer lukt laten we de prikken links liggen. Het is om en nabij hoogwater en een goed moment om eens na te gaan wanneer

modderplaat naast die geul, wij liggen daar toch liever niet droog. Net als we de haven indraaien begint het te stortregenen. *Frau Hafenmeister* laat zich er niet door van de wijs brengen en wijst ons een plek. Het spijt haar dat ons schip inclusief roer en kluiverboom meer dan 12 meter meet: 'Dan moet ik het hogere tarief rekenen, 17 euro, *all inclusive*.' Morgen belooft ze weer langs te komen, maar voor het geval we tussentijds nog vragen heb-

het hoogwater nu precies is. Natuurlijk is het tijdstip van HW op een aantal locaties goed bekend, maar op de wantijen is het vooral een kwestie van schatten. De stroming bij de prikken op het wantij van Spiekeroog bevestigt ons vermoeden. De kentering is al geweest, dus voor de zekerheid toch ook maar opgezocht of er morgen meer water is, en jawel. Afsteken in zone II gebied is overdag dus geen probleem. Mochten we hier rond hoogwater blijven steken dan kijkt niemand ons daarop aan en komen we het volgende tij vast ook weer los. Op ruimer water maken we nog een paar slagen en tot slot van een mooie zeildag strijken we de zeilen in de havenmond van Langeoog. Terwijl de zon ondergaat plukken we de eerste bramen al.

De volgende dag oogsten we in een uur tijd het drievoudige en als drie uur later de jam-potten gevuld zijn komen burens langs: ouders

naar het zeegat om daar over te steken naar de priel van het wantij onder Baltrum. Heel even moet de motor ervoor zorgen dat we na dat wantij met nog opkomend water niet achteruit varen, maar zonder overdreven motor-geweld weten we Baltrum te halen.

Tuffen naar Borkum

Van eiland naar eiland hoppen; het blijft ook na ruim 40 jaar wadvaren leuk. Ruim drie uur voor hoogwater Norderney Riffgat hijsen we de zeilen voor een tocht naar Norderney, waar we nog voor hoogwater een plekje aan een drijvende steiger innemen. Onze buur, het motorjacht *Tikani* vaart net uit; even op en neer naar Helgoland. Voor een raceboot met zoveel power is het maar een uurtje varen. We zwaaien hen uit en zijn, nog voor ze de volgende dag terug zijn, alweer gevlogen. Zonder wind is het slecht zeilen en dat maakt onze overtocht van Norderney naar Juist tot een tamme aangelegenheid. Het zeil blijft opgedoekt en we nemen de kortst mogelijke weg dwars over de platen. Tot twee keer toe kiezen we voor de route die de veerboot vaart, eerst in het zeegat en later op de ondiepten

moment nog een halve meter water onder de kielbalk. De volle maan en het al weken uitblijven van oostelijke wind maakt dat de haven goed toegankelijk is. Wat volgt is een trieste regenachtige dag, goed om lekker uit te slapen en nog dagje bij te tekenen. Die regen houdt wel weer op, maar de volgende middag is het bladstil. Twee uur voor hoogwater Borkum komen we toch in beweging. Het is of het paard stal ruikt, zo tuffen we richting Borkum. Zeilen hijsen heeft geen zin. Rond de kentering passeren we het wantij. En na een tam tochtje van drie uur zijn we in Borkum beland.

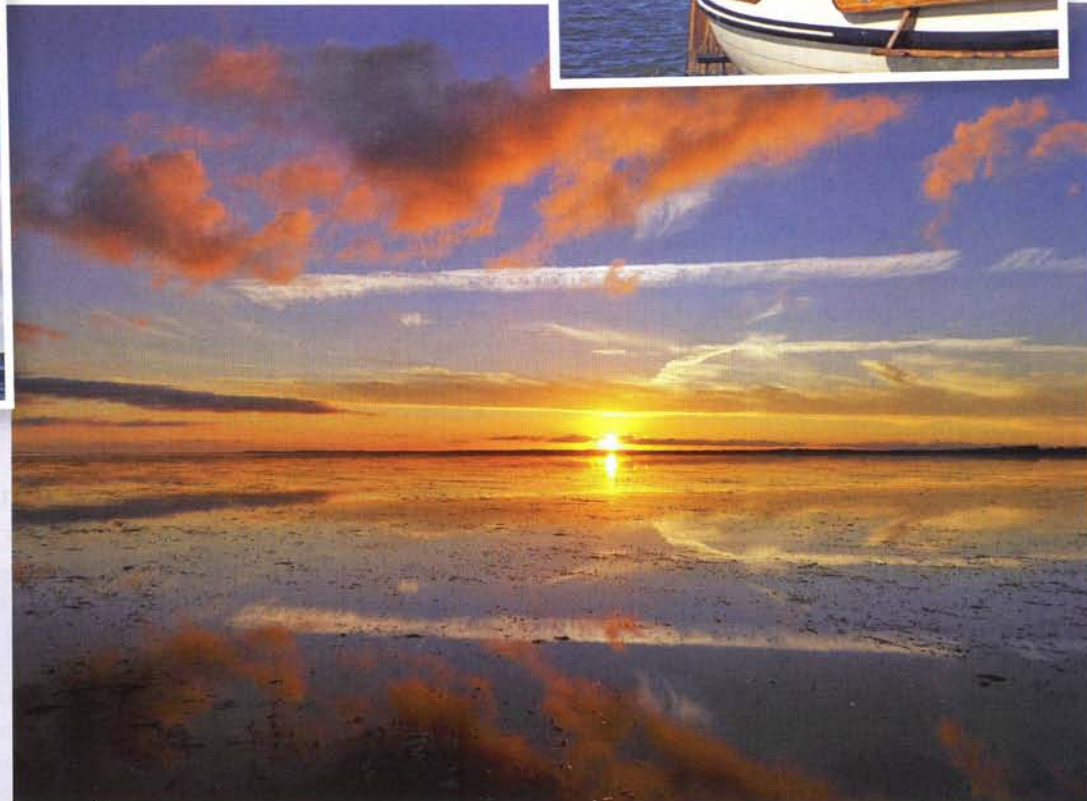
onder: Nogmaals droogvallen op het startpunt van de reis; de Boschplaat

inzet: Een huuraak is ver uit de buurt nabij Hooksiel

LEMSTERAAK STRINDA

De *Strinda* werd in 1973 naar een ontwerp van H. Jansen gebouwd op de werf van Jonkerpaans in Dordrecht. Haar afmeting is 11,48 x 3,85 m, de diepgang is circa 1 m. De bemanning vaart al zo lang met het schip dat veel handelingen tot de routine behoren, zeilen doen Frans en Ciska van Geer veel en graag. In het novembernummer van Spiegel der Zeilvaart 2012 beschreven zij al eens een tocht van twee maanden tot aan Rügen.

en twee kinderen, de nieuwe trotse eigenaren van 't *Zeekalf*, een robuuste aak. Pratend over platbodems, onderhoud en wadvaren vliegt de tijd om. De volgende ochtend maken we gelijk met hen los, maar de vaarplannen verschillen. Wij hijsen alle zeilen en kruipen langs de 1,5 meter lijn tegen de stroom in

van Juist. Zodra we in lijn met de veerboot van Norddeich naar Norderney of de grote veerboot naar Juist zijn wijken we af van de "reguliere" route langs prikken of betonning en volgen hun spoor. Nergens hebben we grond en ruim een uur voor hoogwater vinden we een plek in de haven met op dat

Terug naar Schier

Ook als je de tijd aan jezelf hebt of misschien wel juist daarom, moet je keuzes blijven maken. Met een matig zuidelijke wind kun je op zeil nog alle kanten op. En toch kiezen we er voor om terug naar Nederland te gaan. Terwijl de zon dichterbij de horizon kruipt

boven: De "kokkeloogst" is klaar voor consumptie!

links: Terug in Nederland is er ineens weer de drukte op weg naar Harlingen met beroepsvaart en veel recreatievaart

lopen we een dag later in enkeldiep water op het Pieterburenwad naar een mosselbank om een maaltje bijeen te scharrelen. We zijn weer eens drooggevallen en met het invallen van de nacht maakt de prachtige sterrenhemel met een opkomende maan in het laatste kwartier de betoverende sfeer van een bladstille Waddenzee compleet.

Onze nachtrust wordt twee keer onderbroken. Als het schip in het holst van de nacht los komt is het prettig om te zien of het anker houdt en na een heldere nacht als deze is de zonsopkomst te mooi om te missen. Geen probleem, want zonder water om te varen is het goed uitslapen. Pas om kwart voor twee komt het schip los, draait zijn gebruikelijke pirouettes en komt achterstevoren en met de lijn onder het schip door achter het anker te liggen. We gaan anker op nadat we met de vaarboom de lijn onder het schip vandaan hebben kunnen duwen.

In een rechte lijn zeilend over de plaat zoeken we onze weg naar dieper water, eenmaal

daar wordt de kluiver bijgezet in de hoop dat we nog voor hoogwater de haven van Schiermonnikoog binnenlopen. Rond een uur of vijf krijgen we een mooi plekje aan een robuuste kotter toebedeeld met de belofte dat we de volgende dag doorschuiven naar een plek aan de steiger. Een verblijf in de haven heeft ook zijn charmes: even geen weersvoorspellingen, even niet nadenken over het getij, niet wikken en wegen, maar in weer en wind gewoon de wal op en je weg zoeken op een weergaloos mooi eiland. Droogvallen is behalve een fantastische ervaring ook een doorlopende spanningsboog.

Jong geleerd, oud gedaan

Na weken van zwerven neemt het plan om terug naar huis te gaan vastere vormen aan. In Lauwersoog krijgen we onze zoon met zijn vriendin aan boord en de volgende dag varen we krap een uur voor hoogwater weer uit, hissen de zeilen en koersen naar Het Rif/Engelmanplaat om daar de nacht droog door te brengen. Eenmaal aangekomen ankeren we niet zoals bedoeld op 30 cm water, maar "zitten" al snel aan de grond, positie: 30°27'954" N 6°03'454" O. Zodra het wad boven water komt melden zich de wadpietjes. Hebben die het veld geruimd, dan is het tijd voor een wandeling op Het Rif. Ruim voor opkomend water zijn we weer terug aan boord.

De volgende ochtend rond een uur of acht komt het schip weer los en gaan we anker op. De zeilen zijn zo gehesen. De zeiltocht van drie uur naar Schier is voor onze zoon een groot feest der herkenning. Zijn vriendin geeft haar ogen en oren de kost. Ieder beleeft het wad op eigen manier.

Na een dag op Ameland hissen we drieënhalf uur voor hoogwater de zeilen, tevergeefs. De wind laat het afweten. De Waddenzee ligt er

als een spiegel bij en wij zoeken als in een sprookje onze weg langs de gele boeien over de Waardgronden. Het licht is haast betoverend. Waar je ook kijkt, overal dringt de reflectie zich aan je op.

Dit is zo'n route waar wij als wadvaarders om hebben gevraagd. Het brengt je niet te dicht langs de zeehonden, maar het is wel een veilige keuze als de golven in het zeegat tussen Ameland en Terschelling op een windstille dag na een periode van harde wind nog voor veel onrust en ongemakken zorgen. Ons motortochtje van ruim vier uur eindigt waar we aan de begin van ons verblijf aan boord zo van genoten: droog bij de Boschplaat. Ter plekke zien we hoe we kokkels in enkeldiep water vlak onder het zand kunnen vinden: twee kuiltje naast elkaar, een greep in het zand en je hebt beet. Een mens is nooit te oud om te leren... Bij de ondergaande zon luisteren we naar alle vogelgeluiden. Pas als de maan is opgekomen houden we de dag voor gezien.

Van zout naar zoet

De nieuwe dag brengt met opkomend water vreemde geluiden voort: een doorlopend tikken tegen de huid van het schip. Het zijn de krabben die zich met afgaand water onder de romp hadden verzameld. Als er zoveel water staat dat de dieren zich kunnen verspreiden houdt het geluid op. Weer draait het schip achter zijn anker; tijd om anker op gaan.

In drie uren zeilen we naar Terschelling. Vermeldingen in het logboek worden steeds bondiger. We kruisen over de gronden en kiezen uiteindelijk voor de koers richting Harlingen en later naar Kornwerd. We gaan de sluis door en gaan op het IJsselmeer richting, ja waarheen? Draaiende winden sturen ons richting Workum en als we daar dan eenmaal zijn is ons thuis wel heel dichtbij. 🍷

WADVAREN

Schippers die op het Wad varen kennen natuurlijk de site van de Vereniging van Wadvaarders. Daarop zijn ook heel veel praktische tips te vinden voor het varen op het Duitse wad met handige routekaartjes. Voor avontuurlijke bemanningen zijn daarop ook veel "doorsteekjes" te vinden. Ook niet betonde geulen op het Nederlandse Wad zijn met de informatie van de Wadvaarders soms nog goed te doen. Voor droogvallen op het Wad geldt uiteraard dat men zich houdt aan de Erecode (kijk hiervoor ook eens op: www.ikpasopthewad.nl) waarin gedragsregels staan, zoals wachten met van boord gaan tot de vogels klaar zijn met fourageren.